

Besluitenlijst

**van de vergadering van
Provinciale Staten van Drenthe**

---

gehouden op woensdag 27 mei 2020

BESLUITENLIJST

Vergadering van Provinciale Staten van Drenthe Woensdag 27 mei 2020

U kunt de statenvoorstellen en de ingezonden brieven, alsmede de besluitenlijsten en samenvattingen, via het StatenInformatieSysteem (SIS) inzien op de website van de provincie onder het volgende adres: <https://www.drentsparlement.nl/vergaderingen/>.

De aangenomen moties en amendementen zijn als bijlage opgenomen bij deze besluitenlijst.

Aanwezig:

mevrouw J. Klijnsma, voorzitter

de leden:

mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)

de heer T.P. Blinde (Forum voor Democratie)

de heer E. Bos (GroenLinks)

de heer J.F. Bos (Forum voor Democratie)

de heer R.A.A. Bosch (PvdA)

de heer R.W. Camies (Forum voor Democratie)

de heer B. van Dekken (CDA)

mevrouw G.J. Dijkers (SP)

mevrouw H.T. Haan (GroenLinks)

mevrouw A.M. Kleine Deters (D66)

mevrouw S.D. Kort (PVV)

de heer R. du Long (PvdA)

de heer H. Loof (PvdA)

de heer R. Mäkel-van Luttikhuisen (SP)

mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)

de heer W.L.H. Moinat (SP)

mevrouw C.M.J. Mentink-Broekhuis (CDA)

de heer J.J. Moes (VVD)

de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)

de heer H. Omló (Forum voor Democratie)

mevrouw T. Potharst (Partij voor de Dieren)

de heer H.J. Pragt (D66)

de heer R.R. Pruijscher (ChristenUnie)

mevrouw J.A. Roggen (PvdA)

de heer A.K. Schoemaker (Sterk Lokaal)

de heer G. Serlie (VVD)

mevrouw E. Slagt-Tichelman (GroenLinks)

de heer J. Smits (VVD)

mevrouw A. Udinga (VVD)

de heer N.A. Uppelschoten (PVV)

mevrouw E.C. Vedder-Monaster (CDA)

de heer S.J. Vegter (CDA)

de heer H.H. Veldsema (ChristenUnie)

de heer A. Vorenkamp (PVV)

de heer G. Zuur (CDA)

mevrouw F. Zwaan-Alberts (VVD)

de heer P.A. Zwiers (PvdA)

mevrouw S. Buissink, griffier

Afwezig:

de heer F.P. Duut (OpDrenthe)

de heer J.W. Drukker (Forum voor Democratie)

de heer J.G.M. Schomaker (PvdA)

de heer H. Velzing (Forum voor Democratie)

Voorts aanwezig de leden van het college van GS:

de heer C. Bijl (PvdA)

de heer H. Brink (VVD)

de heer H.J. Jumelet (CDA)

de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)

de heer T. Stelpstra (CU)

A. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 13.00 uur en heet alle aanwezigen en luisteraars welkom. Een speciaal welkom terug voor de heer Moinat (SP). Dit betekent dat afscheid wordt genomen van de heer Van der Meijden die hem tijdelijk heeft vervangen.

Aan het eind van de vergadering, zo geeft de voorzitter aan, vinden alle stemmingen plaats, dit i.v.m. efficiënt digitaal vergaderen.

B. Mededelingen

Gedeputeerde Bijl meldt dat GS voorstelt om de Investeringsagenda los te koppelen van de Voorjaarsnota en bij de begroting te agenderen. Dit op grond van wat de vorige keer in de PS-vergadering besproken is en omdat het moment van de begroting ook het moment is om strategisch te kijken naar de situatie in het licht van de coronaperikelen.

De voorzitter heeft in de veiligheidsregio de rondvraag besproken die mevrouw Potharst (Partij voor de Dieren) wilde stellen over slachterijen in Drenthe, n.a.v. de situatie met arbeidsmigranten en corona in een slachterij in Groenlo. De veiligheidsregio gaat in Drenthe inventariseren hoe de situatie rond de Drentse slachterijen is en hoe de omstandigheden rond arbeidsmigranten zijn. Het resultaat van de inventarisatie wordt zeer binnenkort verwacht en dient vervolgens als basis om, zowel in preventieve als handhavende zin, inspanningen te gaan verrichten die nodig zijn om verspreiding van het virus te voorkomen.

C. Vaststelling van de agenda

Aan de agenda wordt één motie vreemd aan de orde van de dag toegevoegd. Het betreft de motie van de fractie van de Partij voor de Dieren, M 2020-8 Stoppen met nachtelijke lichtbakbejaging op de vos in de weidevogelgebieden. Deze motie wordt mede ingediend door de SP. De motie wordt toegevoegd als agendapunt F. De Stemming wordt agendapunt G en de Sluiting agendapunt H.

De agenda wordt als zodanig vastgesteld.

D. Rondvraag

Er zijn drie rondvragen ingediend.

De heer E. Bos (GroenLinks) vraagt of het college van GS op de hoogte is van de uitspraken van de directeur van vliegveld GAE t.a.v. de toekomstscenario's en of deze scenario's nog komen.

Gedeputeerde Bijl merkt op dat de directeur een actief man is, die op veel plaatsen van zich laat horen. Hij legt verantwoording af aan de Raad van Commissarissen. Op de aandeelhoudersvergadering van 15 juni zal de directeur rapport uitbrengen van de stand van zaken, daarbij rekening houdend met de coronacrisis en de Luchtvaartnota. Mogelijk dat in de tweede helft van juni de stand van zaken en de toekomstscenario's aan een beperkte groep van PS uitgelegd kunnen worden. Wat GS betreft zijn alle scenario's denkbaar, ook scenario's met drones en bedrijfsactiviteiten bij de luchthaven.

De heer Smits (VVD) vraagt aandacht voor de zeer gevaarlijke onbewaakte spoorwegovergang Hooghalen. Hij heeft een bewoner gesproken en de overgang bezocht. De bewoner heeft contact gezocht met de gemeente, de provincie en ProRail, maar voelt zich totaal niet gehoord. Door obstakels naast het spoor is er slechts 10 seconden tussen het waarnemen van de trein en het moment dat de trein de overgang bereikt. Er wordt gevraagd snel te werken aan een veilig alternatief om de percelen landbouwgrond te kunnen bereiken.

Gedeputeerde Bijl meldt dat er landelijk beleid is om onbewaakte overgangen op te heffen. In sommige situaties neemt ProRail de kosten voor 100% voor zijn rekening en in sommige situaties neemt de provincie als wegbeheerder 50% van de kosten voor zijn rekening. Het besef van urgentie is groot,

maar ook ProRail is afhankelijk van grondeigenaren van overwegen. De landelijk politiek heeft aandacht voor bestuursdwang om binnen een redelijke termijn met grondeigenaren tot overeenstemming of een soort van gedwongen medewerking te komen. De grondeigenaren bij Hooghalen willen meewerken. Het plan van aanpak is in een afrondend stadium. Gedeputeerde Bijl zal voor de Statenvergadering van 1 juli schriftelijk laten weten wat de stand van zaken is.

Mevrouw Udinga (VVD) vraagt aandacht voor de recreatiesector. Er bestaan verschillen in coronamaatregelen op campings. In sommige gebieden in Nederland mogen toiletgebouwen wel open, in andere niet. Dat schept onduidelijkheid en oneerlijke concurrentie. Ook hebben veel recreatieondernemers geïnvesteerd om gebouwen coronaproof te maken, zodat deze verantwoord open kunnen.

Gedeputeerde Brink deelt de zorg over de vrijetijdsector. Hij wil graag dat ondernemers weer aan het werk kunnen, maar het kabinet heeft besloten dat niet alle plaatsen tegelijk open kunnen. De veiligheidsregio's zien in dat de regels uniform moeten zijn. Gedeputeerde Brink zal de zorg nogmaals overbrengen, maar weet dat dit de aandacht van het kabinet heeft en hij weet ook het kabinet moeilijke beslissingen moet nemen t.b.v. de volksgezondheid.

E. Voorstellen

De voorzitter geeft aan dat in het Presidium is afgesproken dat de B-stukken E.1, E.2 en E.3 in één keer aan de orde worden gesteld. Het betreft de Statenstukken 2020-918, 2020-919 en 2020-922. Bij de eerste twee Statenstukken geeft de PVV een stemverklaring en bij het laatste Statenstuk geven de PVV en Forum voor Democratie een stemverklaring.

B-stukken:

**E.1 Onttrekken aan het openbaar verkeer van de aansluiting Emmen-Noord op de N34; voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 14 januari 2020
Statenstuk 2020-918**

**E.2 Onttrekken aan het openbaar verkeer van de aansluiting Odoorn-Noord op de N34 en een nabijgelegen carpoolplaats; voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 14 januari 2020
Statenstuk 2020-919**

**E.3 Subsidieregeling grondverwerving Natuurnetwerk Nederland Drenthe; afzien van toepassing voorhangprocedure, voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 25 februari 2020
Statenstuk 2020-922**

Stemverklaringen

Stemverklaring van de heer Vorenkamp (PVV) betreffende Statenstukken 2020-918 en 2020-919:

De PVV is altijd tegen de ontwikkelingen voor de aansluiting Klijndijk geweest en stemt daarom ook nu consequent tegen de twee aansluitingen genoemd in Statenstukken 2020-918 en 2020-919.

Stemverklaring mevrouw Kort (PVV) betreffende Statenstuk 2020-922:

De PVV kan niet akkoord gaan met dit voorstel, omdat zij vindt dat deze maatregelen het te gemakkelijk maken om agrarische gronden aan te kopen om natuurgronden van te maken, waardoor het de boeren nog moeilijker wordt gemaakt.

Stemverklaring van de heer Omlo (Forum voor Democratie) betreffende Statenstuk 2020-922:

De fractie vindt het niet wenselijk dat nog meer boerengronden omgezet worden in natuurgronden,

omdat de provincie daarmee schaarste aan landbouwgronden oproept en de boeren nog meer onder druk zet. Er wordt een versnelling toegepast ten koste van de voorhangprocedure, een instrument voor PS om haar controlerende taak uit te voeren. Forum voor Democratie steunt het beleid niet en dus ook dit voorstel niet.

De voorzitter constateert dat met deze stemverklaringen alle drie de Statenstukken naar de stemronde doorgaan.

E.4 Rapport Noordelijke Rekenkamer Verdeling onder hoogspanning; voorstel van het Presidium van Provinciale Staten van 11 maart 2020 Statenstuk 2020-928 HERZIEN

Inhoud:

Voor ligt het rapport van de NRK over de verdeling van lusten en lasten betreffende de energietransitie voor Drenthe. Wat betreft de rechtvaardige verdeling richt de NRK zich op projecten voor duurzame energieopwekking in wind- en zonneparken. Van belang zijn hierbij ruimtelijke belangentegenstellingen en subsidieverlening. PS kunnen veel invloed uitoefenen op deze projecten. Het rapport komt tot 14 conclusies en 6 aanbevelingen. Het college van GS geeft adviezen tot gedeeltelijke overname van de aanbevelingen.

De heer Mäkel-van Luttikhuisen (SP) wil met amendement A 2020-1 het ontwerpbesluit aanvullen (lid 1) en wijzigen (lid 2). Dit amendement wordt mede ingediend door de fracties van de Partij voor de Dieren, de PVV en Forum voor Democratie. Uit het NRK-rapport blijkt dat Drentse inwoners geen of weinig vertrouwen hebben in de Drentse politiek en dat omwonenden te weinig profijt hebben van zonnepanelen en windmolens. De NRK oordeelt dat de provincie bij het Rijk moet aandringen op wetgeving voor een eerlijke verdeling van lusten en lasten. Het college van GS stelt voor om aanbevelingen 3, 4 en 6 uit het rapport niet over te nemen. De fractie van SP is van oordeel dat alle aanbevelingen uit het rapport moeten worden overgenomen om meer duidelijkheid te scheppen. De fractie vindt dat in RES-verband een normatieve visie op duurzame energieproductie moet worden ontwikkeld (aanbeveling 3), dat omwonenden een sterke rechtspositie in het totstandkomingsproces moeten krijgen (aanbeveling 4) en dat aanbevolen richtbedragen voor bovenwettelijke compensatie op basis van vrijwilligheid moeten zijn (aanbeveling 6).

Samenvattende reactie van de fracties:

Alle fracties staan achter de intenties van het NRK-rapport voor participatie en draagvlak.

Verder geven de fracties aan:

Forum voor Democratie vindt het verontrustend dat er meerdere zonneparken en windturbines zijn gerealiseerd zonder dat er een duidelijke visie is en dat de initiatiefnemers van die parken op allerlei mogelijke manieren zijn gefaciliteerd, terwijl omwonenden niet serieus genomen worden. Verder draaien de windmolens nog steeds op subsidie, wat zeer grote energiekosten voor de consument met zich meebrengt. De PvdA is groot voorstander van coöperatieve projecten waar de lokale samenleving van profiteert en wil alle wettelijke mogelijkheden verkennen om de positie van energiecoöperaties te versterken t.o.v. commerciële partijen. De fractie steunt de suggestie voor een bijeenkomst om eerst mogelijkheden en knelpunten te bespreken over de positieversterking van inwoners en steunt daarom het amendement niet. De fractie wil focussen op de kracht van de Drentse samenleving. De PVV vindt dat lusten en lasten ongelijk verdeeld worden, dat de grote bedrijven de subsidies krijgen en dat inwoners niet vroegtijdig worden betrokken bij de planvorming. Dat zou in de initiatieffase moeten gebeuren. De fractie verwijst naar het Verdrag van Århus, ingegaan op 14 februari 2005, waarin inwoners een sterkere rechtspositie krijgen, maar heeft wat dit betreft weinig vertrouwen in het college van GS. De VVD

staat achter energiecoöperaties, maar heeft geen bezwaar tegen commerciële partijen. Alles gaat erom dat de Drentse politiek het vertrouwen van de inwoners moet herwinnen. Hierbij is draagvlak het belangrijkste en draagvlak begint bij luisteren naar wat de inwoners willen. De inwoners moeten al in een vroeg stadium betrokken worden en gemeenten moeten de ruimte krijgen voor hun eigen keuzes. De VVD steunt het amendement niet vanwege juridisch technische overwegingen.

Het CDA pleit voor betrokkenheid, participatie en draagvlak bij de inwoners, waarbij de provincie de regie en de verantwoordelijkheid neemt. De conclusies uit het rapport van de NRK staan hier haaks op. Initiatiefnemers gaan boven inwoners. De fractie hoopt dat GS een toezegging gaan geven over het faciliteren van initiatieven van onderop en daarmee is het amendement overbodig. D66 vindt het NRK-rapport duidelijk, maar het bevestigt ook de zorgen van de fractie. De fractie geeft de suggestie om in het verleden benadeelde omwonenden direct en blijvend te compenseren door hun woning energieneutraal te maken. De fractie zal bij het agendapunt over de Energietransitie-agenda een amendement over participatie in de toekomst indienen. De fractie wil graag een bijeenkomst met inwoners.

GroenLinks wil zowel investeerders die de CO₂-uitstoot willen verminderen steunen, als draagvlak bij inwoners creëren en de gemeenten aan de slag laten gaan. De fractie verwacht dat dat draagvlak groter zal zijn als inwoners kunnen verdienen aan zonne- of windparken en als ideeën van inwoners enthousiasmeerd en gesteund worden, binnen het rechtsverband. Het amendement is overbodig omdat participatie voldoende mogelijk is met het huidige besluit. De ChristenUnie ziet spanning tussen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het fair play-beginsel, en de participatie op individueel niveau en maatwerk. De fractie is blij met de toezegging van de gedeputeerde dat hier verder over gesproken gaat worden. De fractie hoopt dan stappen te kunnen zetten om participatie bij grootschalige energieprojecten te verbeteren en daarmee is het amendement overbodig.

De Partij voor de Dieren vindt dat duurzame energie bij uitstek een manier is om sociale initiatieven te ontplooiën. De fractie dringt bij het college van GS aan om alle aanbevelingen van het NRK-rapport over te nemen en het vertrouwen van de inwoners te herwinnen door hen actief te betrekken bij de energietransitie. Het amendement draagt bij aan een beter leefbare wereld voor mens en dier.

De reactie van het college van GS op hoofdlijnen wordt als volgt verwoord:

Gedeputeerde Stelpstra verwijst voor veel vragen naar de uitgebreide schriftelijke beantwoording in eerste termijn. Het college van GS, maar ook PS, moeten zich hard inzetten voor de betrokkenheid van inwoners bij de energietransitie. Of dit tot een draagvlak leidt, is bijna een staatsrechtelijke discussie. Belangrijk is, dat wat gezegd wordt, ook waar gemaakt kan worden. Gedeputeerde Stelpstra heeft wat dat betreft zorgen bij de aanbevelingen van het rapport van de NRK:

Aanbeveling 3: wordt er voor bedrijven gekozen of voor coöperaties. Er kunnen juridisch geen partijen uitgesloten worden en dat moet ook niemand willen.

Aanbeveling 4: bij letterlijke overname van de tekst kunnen inwoners door de overheid in een juridische positie tegenover de overheid komen te staan. Dat geeft problemen.

Gedeputeerde Stelpstra werkt graag mee aan verdieping d.m.v. een bijeenkomst en aan het enthousiasmeren van inwoners.

De manier van compensatie laat de gedeputeerde aan de omwonenden zelf over. Dit zou kunnen via een gebiedsproces of een gebiedsfonds.

Het college vindt lokale democratie wel belangrijk, dat blijkt ook uit de Omgevingsvisie.

In de RES wordt over de zonneladder gesproken, ook samen met gemeenten.

Bij een rapport gaat het om de inhoud. Er wordt in deze Statenvergadering een soort tegenstelling gecreëerd: wie niet voor het amendement is, is tegen betrokkenheid van de burger. Deze tegenstelling ziet het college niet en helpt ook niet verder. Daarom ontraadt het college het amendement.

Gedeputeerde Brink geeft aan dat het college zich maximaal wil inzetten voor betrokkenheid en financiële en gewone participatie van burgers. De Staten kunnen daar invulling aan geven. Het herwinnen

van vertrouwen begint ermee dat er geen beloftes gedaan moeten worden die niet nagekomen kunnen worden en dat zaken juridische geborgd moeten zijn. Dit betekent dat het college onafhankelijk moet zijn naar alle partijen toe.

Het klimaat in de Omgevingsvisie is een zaak die bij de gemeenten ligt. De beleidsregel is genoemd in de Omgevingsvisie, maar zal ingevuld worden door de provincie en de gemeenten samen.

De gedeputeerde meldt dat de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt ingevoerd op 1 januari 2022.

In de NOVI staat alles over participatie.

Het college deelt de intentie van het NRK-rapport, maar dit moet wel juridisch juist zijn en daarom ont-raadt het college het amendement.

De heer Mäkel-van Luttikhuizen (SP) ziet ook de verantwoordelijkheid van de Staten in de betrokkenheid van burgers en beaamt dat wat beloofd wordt, ook gedaan moet worden.

Aanbeveling 3: Het NRK-rapport geeft aan dat omwonenden een sterke rechtspositie in het totstandkomingsproces moeten krijgen en dan maakt het niet uit voor welke optie er gekozen wordt: bedrijven of coöperaties. De fractie wil zich niet bij voorbaat vastleggen op mogelijke juridische problemen.

Aanbeveling 4: De NRK adviseert om de mogelijkheid te geven als gelijkwaardige partners om de tafel te zitten en adviseert de inwoners zichzelf te organiseren. Dat wil niet zeggen dat burgers gedwongen worden tot participatie in een coöperatie.

Toezeggingen:

Gedeputeerde Stelpstra zegt een bijeenkomst over de inhoud van het NRK-rapport (m.n. over het enthousiasmeren van inwoners) toe na het zomerreces.

E.5 Energietransitie-agenda 2020-2023; voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 31 maart 2020 Statenstuk 2020-932

Inhoud:

In de Energietransitie-agenda 2020-2023 wordt een vijftal speerpunten genoemd. De bedoeling is om deze samen met bedrijven, inwoners, overheden en andere instanties te realiseren. Bij de energieopgave zal ook aandacht zijn voor regionale, nationale en Europese koppelkansen met andere opgaven. De energietransitie biedt het Drentse bedrijfsleven goede kansen. Gevraagd wordt de Energietransitie-agenda 2020-2023 vast te stellen.

Mevrouw Kleine Deters (D66) dient amendement A 2020-2 Toepassen participatieladder bij projecten die voortvloeien uit de energietransitie-agenda 2020-2023 in. Om participatie in goede banen te leiden is een participatieladder ontwikkeld, zodat burgers en inspraak serieus genomen worden. De fractie laat het aan het college over welke participatieladder gekozen wordt.

De heer J. Bos (Forum voor Democratie) dient amendement A 2020-3 Toevoeging Zonneladder aan Energietransitie-agenda 2020-2023 in. Dit amendement wordt mede ingediend door de fracties van SP en PVV. Hoewel Forum voor Democratie niet achter de huidige Energietransitie-agenda staat, wil de fractie toch een verbetering voorstellen: de oprichting van een taskforce Zonneladder. De fractie ziet het liefst zonnepanelen op daken en gevels geplaatst, om zo het Drentse landschap te behouden.

Samenvattende reactie van de fracties:

Alle fracties geven aan participatie van inwoners belangrijk te vinden. De PVV twijfelt of de participatieladder voldoende is en de SP vindt de participatieladder nog onvoldoende duidelijk.

Verder geven de fracties aan:

D66 vindt de agenda meer een visie met doelstellingen die GS willen realiseren. De fractie stelt voor dat alle provinciale gebouwen in 2030 energieneutraal moeten zijn. Verder moet het tempo verhoogd worden. De fractie geeft de suggestie tot onderzoek naar een collectieve inkoop of verbinding met lokale energiecoöperaties. Forum voor Democratie staat voor een Energietransitie-agenda met thorium-kerncentrales en niet voor de huidige vorm van de energietransitie, maar Forum wil toch graag constructief meedenken. Vandaar het ingediende amendement. De PvdA vraagt aandacht voor de positie van mensen met een kleine beurs, zodat die ook kunnen profiteren van de energietransitie en stelt een taskforce voor om alle mogelijkheden te onderzoeken. De coronacrisis mag geen reden zijn om de energietransitie te vertragen. De fractie vindt het amendement van Forum voor Democratie overbodig. De PVV heeft vier aandachtspunten bij de agenda: de twijfel of de belofte van energiekostenneutraliteit wel gerealiseerd kan worden; de energie fluctuatie en inefficiëntie van waterstof; het industrialiseren van het Drentse landschap; de netto werkgelegenheid vanwege de transitie is nul. De fractie ziet alleen kernenergie als realistische oplossing. De VVD vindt de agenda te weinig concreet. Het is niet duidelijk hoe het budget wordt verdeeld. De fractie vraagt of D66 ook het advies van inwoners gaat volgen als die een proces willen vertragen. Het amendement van Forum voor Democratie verandert niets aan de essentie van het Statenstuk. De SP is blij dat het college van GS het belang van energiecoöperaties onderkent en hoopt dat de provincie geen vergunningen meer gaat afgeven voor het plaatsen van biomassacentrales. De fractie steunt het plaatsen van zonnepanelen op daken en gevels en dient daarom mede A 2020-3 in. Het CDA merkt op dat de agenda niet aangeeft hoe de doelen bereikt kunnen worden. De fractie wil er op letten dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, dat er vooraf tijd wordt geïnvesteerd in participatie i.p.v. achteraf en dat er ruimte wordt gemaakt voor coöperaties en dorps- en wijkinitiatieven. De fractie roept op haast te maken met het ontwikkelfonds en is niet voor het inrichten van een taskforce voor de zonneladder. GroenLinks mist soms de concreetheid van de agenda en vraagt om updates van de uitwerkingen. De fractie merkt op dat de hyperlink uit het Statenstuk niet werkt en dat de informatie achter de klimaatmonitor en alle beleidsterreinen geactualiseerd moet worden. De fractie vindt het opzetten van een taskforce overbodig, omdat vanuit de RES al naar de mogelijkheden van opwekken van zonne-energie wordt gekeken. De ChristenUnie vindt Drenthe ambitieus. De fractie vraagt naar het uitwerkingsvoorstel van de generatietoets. De discussie over zonne-energie moet niet overgedaan worden. De fractie voelt tegenstrijdigheid in de tekst van het amendement van Forum.

De Partij voor de Dieren ziet uit naar de concrete plannen van GS. Verder vraagt de fractie om naast de economische afwegingen ook ecologische afwegingen mee te nemen m.b.t. de keuze voor energiebronnen. Mest en biomassa zijn niet duurzaam. Graag aandacht voor professionele ondersteuning voor energiecoaches. Het amendement van Forum is overbodig, aangezien de zonneladder al in de RES aan de orde komt.

De reactie van het college van GS op hoofdlijnen wordt als volgt verwoord:

Gedeputeerde Stelpstra geeft aan dat het college focust op vijf speerpunten, waaraan concrete doelen hangen zoals de Drentse energieloketten en energiecoöperaties. Er wordt nog terug gekomen op een aantal zaken i.v.m. financiële consequenties, bijvoorbeeld waterstof en expeditie energieneutraal wonen.

Over hernieuwbare energie ligt al een stuk bij de RES. De definitieve vorm komt volgend jaar bij de Staten terug voor besluitvorming. Bovendien is o.a. door de coronacrisis gebleken dat zaken (snel) kunnen veranderen. De agenda biedt ook ruimte om naar andere beleidsterreinen te kijken.

Toezeggingen doen over energie neutrale provinciale gebouwen gaat hij niet doen. In de loop van de tijd zullen noodzakelijke veranderingen plaatsvinden en dan meteen op een duurzame wijze. Middelen moeten vooral efficiënt ingezet worden.

Het energieneutraal maken van woningen moet woonlastenneutraal gebeuren, zoals in het klimaatakkoord staat. Misschien komt er voor energiecoaches een goed handelingsperspectief ter professionalisering.

Het probleem van de kleine beurs is erg ingewikkeld. De gedeputeerde wil geen taskforce toezeggen, maar denkt aan een tussenvorm. Hierover zou hij gesprek willen aangaan met enkele Statenleden. Hij is blij dat de energietransitie niet wordt uitgesteld of vertraagd en hij ziet het belang van energiecoöperaties. Na het zomerreces komt een gesprek over biomassa, gevolgd door een beleidsnotitie aan het eind van het jaar.

Gedeputeerde Stelpstra moet nog een net ontvangen stuk van minister Wiebes bekijken m.b.t. het ontwikkelfonds en subsidies. Er volgt nog een uitwerkingsvoorstel.

Er moet gezocht worden naar dwarsverbanden tussen verschillende doelen, zodat er niet te veel (participatie)ladders zullen worden gebruikt. De RES en de gemeenten spreken over de keuze voor de participatieladder.

Ook het correct werken van de hyperlink uit het Statenstuk moet uitgezocht worden.

Gedeputeerde Stelpstra (GS)neemt amendement A 2020-2 van D66 over de participatieladder over. Dit amendement wordt onderdeel van het besluit, en wordt niet meer in stemming gebracht.

Gedeputeerde Stelpstra ontraadt het amendement A 2020-3 van Forum voor Democratie over de taskforce zonneladder. Hier wordt al bij de RES over gesproken.

Toezeggingen:

Gedeputeerde Stelpstra zegt toe in gesprek te willen gaan met enkele Statenleden over het profileren van de energietransitie ook voor mensen met een kleine beurs.

De voorzitter constateert dat het amendement van D66, A 2020-2 Toepassen participatieladder bij projecten die voortvloeien uit de energietransitie-agenda 2020-2023, integraal deel uitmaakt van Statenstuk 2020-932.

F. Motie vreemd aan de orde van de dag over Stoppen met nachtelijke lichtbakbejaging op de vos in weidevogelgebieden

Motie vreemd aan de orde van de dag M 2020-8 Stoppen met nachtelijke lichtbakbejaging op de vos in de weidevogelgebieden, wordt ingediend door de fracties van de Partij voor de Dieren en de SP.

Mevrouw Potharst (Partij voor de Dieren) vindt de jacht op vossen geen oplossing voor problemen die door de mens worden veroorzaakt. De afname van akker- en weidevogels wordt veroorzaakt door de intensieve landbouw. De overheid verwacht dat de mens, dier en natuur beschermen. Volgens de Wet natuurbescherming is de nachtelijke jacht met lichtbakken op de vos verboden, tenzij er geen andere bevredigende oplossing bestaat. In dit geval zijn er wel andere oplossingen, zoals afrasteringen plaatsen en biotoopverbetering. Het dictum van de motie wordt voorgelezen en de motie wordt ingediend (M 2020-8).

Samenvattende reactie van de fracties

De SP vindt dat de jacht op vossen wordt goedgekeurd onder het mom van het beschermen van akker- en weidevogels. De fractie is het niet eens met de wijze waarop de jacht op vossen plaatsvindt. Wat echt nodig is, is het zorgen voor beter bodemleven, meer insecten, een betere biodiversiteit en een variërend landschap. Forum voor Democratie stemt tegen de motie omdat de vossenpopulatie de laatste decennia is toegenomen. Hiermee is de predatie op akker- en weidevogels toegenomen en het broedsucces van akker- en weidevogels afgenomen. De PvdA is geen voorstander van de jacht in het algemeen, maar kan toch de motie niet steunen. De fractie wil weten wat de lange termijn effecten zijn van de genomen maatregelen in samenhang met elkaar en vindt dat er terughoudendheid moet worden betracht bij het verlenen van ontheffingen. De PVV vindt de lichtbakjacht op vossen een effectieve

manier om de vos te bejagen en zo de akker- en weidevogels te beschermen. De fractie vindt dat roofdieren die jonge vogels doden en eieren opeten, te veel ontzien worden. De VVD is van mening dat predatiebeheer een van de noodzakelijke maatregelen is om akker- en weidevogels in stand te houden. Dit is ook beaamd in het Erm-beraad. De fractie pleit voor het verbeteren en versnellen van de lichtbakvergunning, de meest humane wijze van jacht. Het CDA wijst op het belang van de balans tussen biotoopverbetering en predatiebeheer. Beide zijn nodig voor het behoud van akker- en weidevogels. D66 is geen voorstander van lichtbakbejaging, maar is ook niet tegen elke vorm van jacht. De fractie kan zich daarom niet vinden in de tekst van de motie. GroenLinks wil dat er niet of zeer terughoudend met de lichtbak op de vos gejaagd wordt. De voorkeur gaat uit naar rasters en biotoopverbetering. De fractie wil eerst het nieuwe plan van aanpak afwachten en experts raadplegen en verzoekt de indienende fracties de motie aan te houden. Sterk Lokaal merkt op dat de nacht de meest effectieve tijd is om op de vos te jagen en dat lichtbakbejaging dan geoorloofd is. Het blijkt dat in gebieden met minder vossen er meer akker- en weidevogels zijn. De ChristenUnie merkt op dat bij het Erm-beraad is gezegd, dat de predatie in toom gehouden kan worden door de combinatie van rasters en lichtbakjacht. De basis voor het succes van het Erm-beraad ligt in de samenwerking van partijen die elkaar standaard niet op zouden zoeken. De motie haalt een deel van deze basis onderuit.

De reactie van het college van GS op hoofdlijnen wordt als volgt verwoord:

Gedeputeerde Jumelet noemt het Erm-beraad uniek door de brede vertegenwoordiging van beschermers en beheerders met vaak tegengestelde belangen. Het Erm-beraad schrijft in haar evaluatie dat biotoopverbetering en predatie in goede combinatie met elkaar beschouwd moeten worden en dat hun monitoring verder geprofessionaliseerd moet worden. Ook bureau Altenburg & Wymenga zal nog een verdiepende analyse doen t.b.v. het uitvoeringsplan. Het is beter hier op te wachten.

Het jagen maakt, evenals het verlenen van ontheffingen, onderdeel uit van een plan van aanpak. Er wordt altijd terughoudend met ontheffingen omgegaan. De ontheffing en dus de lichtbakjacht wordt alleen toegepast tijdens het broedseizoen. De ontheffingsaanvraag is gekoppeld aan het uitvoeringsplan. Over dit plan zal nog gesproken worden.

In de Wet natuurbescherming staat dat er een afweging moet worden gemaakt. Dat is gebeurd, er ligt een uitspraak van de rechtbank Overijssel van 22 maart 2016 waarbij jurisprudentie is gebruikt. Rasters kunnen ook de migratiemogelijkheden van andere diersoorten belemmeren en dat heeft de rechtbank doen besluiten tot de uitspraak dat, als het gaat om het artikel uit de Wet natuurbescherming, lichtbakbejaging van de vos wel mogelijk is.

De voorzitter merkt op dat dit het eind van de beraadslaging is.

G. Stemmingen

Nr. (agenda-punt E.4)	Ingediend door	Onderwerp
A 2020-1	Amendement door SP, Partij voor de Dieren, PVV en Forum voor Democratie. Voor: 13 (Forum voor Democratie, PVV, SP, D66 en Partij voor de Dieren). Tegen: 24 (PvdA, VVD, CDA, GroenLinks, Sterk Lokaal en ChristenUnie). Het Amendement is verworpen .	Rapport NRK 'Onder hoogspanning' Bij Statenstuk 2020-928 HERZIEN

Nr. (agenda-punt E.5)	Ingediend door	Onderwerp
A 2020-3	Amendement door Forum voor Democratie, SP en PVV. Voor: 10 (Forum voor Democratie, PVV en SP). Tegen: 27 (PvdA, VVD, CDA, D66, GroenLinks, Sterk Lokaal, ChristenUnie en Partij voor de Dieren). Het Amendement is verworpen	Energietransitie-agenda 2020-2023; participatie, taskforce zonneladder Bij Statenstuk 2020-932

Nr. (agenda-punt E.1)	Ingediend door	Onderwerp
Statenstuk 2020-918	Voor: 34 (Forum voor Democratie, PvdA, VVD, SP, CDA, D66, GroenLinks, Sterk Lokaal, ChristenUnie en Partij voor de Dieren). Tegen: 3 (PVV). Het Statenstuk wordt aangenomen .	Onttrekken aansluiting Emmen-Noord op de N34

Nr. (agenda-punt E.2)	Ingediend door	Onderwerp
Statenstuk 2020-919	Voor: 34 (Forum voor Democratie, PvdA, VVD, SP, CDA, D66, GroenLinks, Sterk Lokaal, ChristenUnie en Partij voor de Dieren). Tegen: 3 (PVV). Het Statenstuk wordt aangenomen .	Onttrekken aansluiting Odoorn-Noord op de N34 en nabijgelegen carpoolplaats

Nr. (agenda-punt E.3)	Ingediend door	Onderwerp
Statenstuk 2020-922	Voor: 30 (, PvdA, VVD, SP, CDA, D66, GroenLinks, Sterk Lokaal, ChristenUnie en Partij voor de Dieren). Tegen: 7 (Forum voor Democratie, PVV) Het Statenstuk wordt aangenomen .	Subsidieregeling grondverwerving NNN; afzien voorhangprocedure

Nr. (agenda-punt E.4)	Ingediend door	Onderwerp
Statenstuk 2020-928 HERZIEN	Voor: 30 (Forum voor Democratie, PvdA, VVD, CDA, D66, GroenLinks, Sterk Lokaal en ChristenUnie). Tegen: 7 (PVV, SP en Partij voor de Dieren). Het Statenstuk wordt aangenomen .	Rapport Noordelijke Rekenkamer Verdeling onder hoogspanning

Nr. (agenda-punt E.5)	Ingediend door	Onderwerp
Statenstuk 2020-932	Voor: 30 (PvdA, VVD, SP, CDA, D66, GroenLinks, Sterk Lokaal, ChristenUnie en Partij voor de Dieren). Tegen: 7 (Forum voor Democratie en PVV). Het Statenstuk wordt aangenomen .	Energietransitie-agenda 2020-2023

Nr. (agenda-punt F)	Ingediend door	Onderwerp
M 2020-8 vreemd aan de orde van de dag.	Motie door Partij voor de Dieren en SP. Voor: 4 (Partij voor de Dieren en SP). Tegen: 33 (Forum voor Democratie, PvdA, PVV, VVD, CDA, D66, GroenLinks, Sterk Lokaal en ChristenUnie). De motie is verworpen .	Stoppen met nachtelijke lichtbakbejaging op de vos in weidevogelgebie- den

H. Sluiting

De volgende vergadering zal plaatsvinden op 1 juli 2020.

De vergadering wordt gesloten om 17.52 uur.

Vastgesteld in de vergadering van Provinciale Staten van 1 juli 2020.

, voorzitter

, griffier